

Koichi Kuyama

Interpretacja funkcji narratora w romansie wierszem "Eugeniusz Oniegin"

Studia Rossica Posnaniensia 21, 41-50

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INTERPRETACJA FUNKCJI NARRATORA W ROMANSIE
WIERSZEM *EUGENIUSZ ONIEGIN*

AN INTERPRETATION ON THE FUNCTION OF NARRATOR IN
EUGENE ONEGIN, A NOVEL IN VERSE

KOICHI KUYAMA

ABSTRACT. The life and opinions of Narrator in *Eugene Onegin* are common to that of "Poet" in the poem *Conversation of Bookseller with Poet*. Narrator thus tried to make a certain myth on Pushkin, author of this novel.

Koichi Kuyama, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Instytut Językoznawstwa,
al. Niepodległości 4, 61-874, Poznań, Polska-Poland.

Celem niniejszego artykułu jest omówienie strukturalnej specyfiki tekstu *Eugeniusza Oniegina*, ukazanej poprzez analizę funkcji narratora w romansie wierszem Aleksandra Puszkina¹.

J. Lotman, przedstawiając w pracy *Struktura tekstu artystycznego* problemy kompozycji utworu, zaproponował ujęcie jej w kategoriach „ramy” tekstu (początku i końca). Jego zdaniem, rozpoczęcie pisania utworu przez twórcę zawsze ma charakter „zafiksowanego początku”². „Akt tworzenia-stworzenia — pisze Lotman — jest aktem początku. Dlatego istnieje to, co ma początek”³. Jeśli chodzi o „koniec”, istnieje to, co ma koniec, jak również to, co nie ma końca. Poza tym są pewnego typu utwory, które „wymagają kon-

¹ Zob. na ten temat następujące prace: I. M. Siemienko, *O roli obrazu autora w „Jewgienii Onieginie”*, „Trudy Leningradskogo Gosudarstwiennogo Pedagogiczeskogo Instituta im. N. K. Krupskoj” 1957, t. 2; A. G. Łauszkińska, *Kompozycyjnyj i siużetnyj centr romana A. S. Puszkina „Jewgienij Oniegin”*, „Wiestnik Moskowskogo Uniwersitieta” 1967, nr 6, Seria X; S. M. Boczarow, *Forma plana (niekotoryje woprosy poetiki Puszkina)*, „Woprosy Litieratury” 1967, nr 12; W. N. Turbin, „On widit baszniu Godunowa...” (motiwy i obrazy dramy A. S. Puszkina „Boris Godunow” w romanie „Jewgienij Oniegin”), „Wiestnik Moskowskogo Uniwersitieta” 1987, nr 3, Seria IX.

² J. Lotman, *Struktura tekstu artystycznego*, przełożyła Anna Tanalska, Warszawa 1984, s. 305.

³ Ibid., s. 303.

tynuacji”⁴; autor nie nadaje im „cech skończoności”⁵. W takiej sytuacji należy stosować pojęcie „otwartego końca”⁶.

W pracy spróbowano wykorzystać powyższe propozycje do analizy struktury *Eugeniusza Oniegina*. Jak wiadomo, Puszkina dokładnie określał daty początku oraz końca pracy nad *Onieginem*, czyli od 9 V 1823 r. do 25 IX 1830 r.⁷ Data pierwsza jest oczywista. Stanowi ona początek pracy twórczej nad tekstem. Druga zaś data wymaga komentarza; praca nad ostatnimi dwoma rozdziałami („Wędrówka” i „Wielki świat”) trwała jeszcze rok, tj. do ogłoszenia drukiem wszystkich rozdziałów *Oniegina*. Istnieją również materiały świadczące o tym, że poeta zamierzał napisać dalszy ciąg tego utworu. Ostatnie materiały pochodzą z roku 1835⁸. Zatem utwór właściwie nie został zamknięty przez Puszkina.

Łatwiej natomiast ustalić „zafiksowany początek”. Pierwszy rozdział *Eugeniusza Oniegina* został wydany jako oddzielny tom w 1825 r. Puszkina w przedmowie do tego wydania napisał: „rozdział pierwszy przedstawia coś całego” [V, 509]⁹. Z tego więc powodu pragniemy ograniczyć analizę tylko do tego rozdziału. Decyzja ta ma jeszcze uzasadnienie tekstowe; funkcja narratora jest bardziej widoczna właśnie w tej części *Oniegina*.

Pierwszy rozdział *Eugeniusza Oniegina* poprzedza swoiste wprowadzenie, tj. przedmowa oraz wiersz *Rozmowa księgarza z poetą*. Uważa się, że *Rozmowa* jest w pełni merytorycznym wstępem do *Eugeniusza Oniegina*. W utworze tym, napisanym w formie dialogu, dochodzi do wymiany zdań między artystą a sprzedawcą w sprawie sprzedaży i kupna rękopisu. Rozmowę tę możemy uznać za swoisty traktat o roli sztuki w społeczeństwie. Inaczej mówiąc, chodzi w niej o ukazanie różnych punktów widzenia poety i księgarza na temat sposobu „rozumienia sztuki i jej relacji z rzeczywistością”¹⁰. Transakcję tę najlepiej ilustruje następujący cytat z *Rozmowy*.

Не продается вдохновенье,
Но можно рукопись продать. [II, 197]

Tak więc fakt sprzedaży możemy uznać za typową formę wprowadzenia utworu do obiegu społecznego, co oznacza zerwanie bezpośredniej więzi autora

⁴ Ibid., s. 305.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ A. S. Puszkina, *Połnoje sobranije soczinienij w diesiati tomach*, t. V, Moskwa 1962 - 1966, s. 581. Dalsze cytaty pochodzą z tego wydania: cyfrą rzymską oznaczono tom, a cyfrą arabską stroną.

⁸ Ibid., s. 582.

⁹ Przekład mój — K. K., podobnie jak tłumaczenie wszystkich ustępów z wyjątkiem *Eugeniusza Oniegina*, przełożonego przez A. Ważyka — zob. przypis 13.

¹⁰ B. Galster, *Wstęp*. W: A. Puszkina, *Wybór wierszy*, BN II 201, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1982, s. 45.

z rękopisem. W ten sposób utwór został zamknięty przez autora. W rzeczywistości jednak — a wykazują to dalsze rozdziały *Oniegina* — merytorycznie nie jest on zakończony i stanowi fragment pewnej całości. Mowa o tym w LX, ostatniej, strofie pierwszego rozdziału romansu:

Покамест моего романа
Я кончил первую главу [I, LX, V, 35]¹¹

Natomiast w *Rozmowie* księgarz podejmuje następującą rzecz:

Поэма, говорят, готова
Плод новый умственных затей. [II, 191]

Rozważania te pozwalają nam na utożsamienie rękopisu *Rozmowy* z rękopisem pierwszego rozdziału *Eugeniusza Oniegina*. Jeden i drugi tekst wykazują, iż zostały w nich wykonane obie czynności, a mianowicie napisanie utworu i jego sprzedaż (wydanie). Problemem pozostaje natomiast odbiorca tego wydania, tj. czytelnik. Jest o tym mowa w *Rozmowie* i w romansie wierszem. Najlepiej ilustrują tę problematykę następujące przykłady:

.....уж ко мне заходят
Нетерпеливые чтецы;
Вкруг лавки журналисты бродят
За ними тощие певцы;
Кто просит пищи для сатиры,
Кто для души, кто для пера; [*Rozmowa* II, 197]

И журналистам на съеденье
Плоды трудов моих отдам:
Иди же к невским берегам,
Новорожденное творенье,
И заслужи мне славы дань:
Кривые толки, шум и брань! [*Oniegina* M, LX, V, 35]

Ponieważ wyżej wymieniony tom został wydany w Petersburgu, Puszkina napisał w *Eugeniuszu Onieginie* o czytelnikach petersburskich. W roku następnym w Moskwie ukazał się drugi rozdział, a potem kolejne rozdziały (trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy i ósmy) pojawiały się znów w Petersburgu. Pełne wydanie, zawierające wszystkie rozdziały *Eugeniusza Oniegina*, ukazało się drukiem w 1833 r.

Tu pojawia się nowe zagadnienie, czy opisany sposób wydawania utworu jest pomysłem Puszkina, czy też został on zapożyczony od innych. Kto po-

¹¹ W cytatach z *Eugeniusza Oniegina* pierwszą cyfrą arabską oznaczono numer rozdziału, a pierwszą cyfrą rzymską numer strofy. Druga cyfra rzymska oraz druga cyfra arabska — zob. przypis 7.

dobnie drukował swoje utwory? Przed Puszkinem w ten sam sposób opublikował swój poemat dygresyjny *Don Juan* Byron. O puszkiniowskich poglądach na *Don Juana* oraz jego autora możemy się dowiedzieć z różnych wypowiedzi samego poety. O Byronie jest mowa w pierwszym rozdziale *Oniegina* [I, LX, V, 33 - 34] oraz w wierszu *Rozmowa* [II, 193]. Puszkina określał swój romans jako coś w rodzaju *Don Juana* (w liście do P. A. Wiaziemskiego z 4 XI 1823 r. [X, 70]). Taki byronowski sposób wydawania utworu we fragmentach (odcinkach) jest uzasadniony różnymi czynnikami, np. identyfikacją twórcy z czytelnikiem, „publicznym” pokazaniem procesu tworzenia, poszukiwaniem właściwego odbiorcy (czytelnika). W związku z tym istotnym czynnikiem jest nowy sposób funkcji aktu twórczego w utworze.

W LX strofie poeta powiedział następująco:

Я думал уж о форме плана
И как героя назову; [I, LX, V, 35]

W początkowej fazie pracy nad *Onieginem* Puszkina określił kontekst całości utworu terminem „forma planu”. Trudno jednak bez analizy przedstawić hipotetyczny obraz tej „formy planu”. Wymagałoby to badań dodatkowych.

Istotniejszy jest jednak fakt, że Puszkina równolegle z pisaniem swojego utworu wydawał go drukiem. Ciekawe jest również to, że w przedmowie Puszkina dał czytelnikom możliwość poznania dalszego biegu wydarzeń, a więc, jak sam pisze, „Wszystkim wolno sądzić o planie całego romansu, czytając jego pierwszy rozdział” [V, 509].

Należy zauważyć, że poeta, sprzedając każdy nowy rozdział utworu księgarzowi, ma świadomość, że współczesny czytelnik jest świadkiem powstawania jego utworu. Do kogo więc Puszkina adresował swój romans? Przypomnijmy więc następujące wiersze z XLIX strofy rozdziału końcowego.

Кто б ни был ты, о мой читатель,
Друг, недруг, я хочу с тобой
Расстаться нынче как приятель.
Прости. [8, XLIX, V, 190]

Jak widać, adresatem utworu jest czytelnik, postać bardzo bliska poecie. Jest przecież jego przyjacielem. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na to, że poeta podczas pisania romansu zawsze uwzględniał opinię „przyjaciela”, tj. współczesnej jemu krytyki. Informacje o tym zawarte są zarówno w przedmowie do ósmego rozdziału (1832 r.) [V, 547 - 549], jak i w odautorskich komentarzach do pełnego wydania (1833 r.) [V, 192 - 198].

Okazuje się też, że poeta używał określenia „czytelnik — przyjaciel” nie tylko w *Onieginie*, ale np. w poemacie *Ruslan i Ludmiła*.

Чем кончу длинный мой рассказ?
Ты угадаешь, друг мой милый! [IV, 99]

Można zacytować również z tego poematu nie tylko określenie „czytelnik — przyjaciel”, ale nawet charakterystykę czytelnika.

Моей причудливой мечты
Наперсник иногда нескромный, [IV, 34]

Jest to jednak czytelnik zwykły, przeciętny, typowy odbiorca sztuki poetyckiej, w tym i poematu *Ruslan i Ludmila*. Onieginowski czytelnik jest nieco inny. Oto jego dokładna charakterystyka. Zacytuję całą II strofę pierwszego rozdziału.

Так думал молодой повеса,
Летя в пыли на почтовых,
Всевышней волею Зевеса
Наследник всех своих родных.
Друзья Людмилы и Руслана!
С героем моего романа
Без предисловий, сей же час
Позвольте познакомить вас:
Онегин, добрый мой приятель,
Родился на берегах Невы,
Где, может быть, родились вы
Или блистали, мой читатель;
Там некогда гулял и я:
Но вреден север для меня. [I, II, V, 9 - 10]

Strofa ta ukazuje bardzo skomplikowany układ współzależności pomiędzy narratorem, autorem, bohaterem i czytelnikiem i tym samym określa rolę, jaką każda z tych kategorii spełnia w utworze. Zaczyna się ona od opisu pewnej postaci, wprowadzonej przez narratora, którą nazywa on Onieginem, a narratorskie „ja” uważa za swego „przyjaciela”. Na marginesie można dodać, że podobny rodzaj przyjaźni między narratorem a bohaterem ukazany został w poemacie *Jezierski*, nad którym Puszkina pracował w latach 1832 - 1833; notabene wiersze te są napisane 14-wersowymi strofami, podobnie jak *Oniegin*. Bohaterem utworu jest Jezierski — przyjaciel i równocześnie sąsiad narratora.

Его полю — зачем же нет?
Он мой приятель и сосед. [IV, 346]

Oniegin jest tylko przyjacielem narratora. Są oni połączeni w planie przestrzennym utworu, tj. zespoleni Petersburgiem. Pierwszy urodził się w Petersburgu a drugi przebywał tam. Zresztą poznali się oni właśnie w Petersburgu, o czym mowa w XLV - LI strofach. *Słownik terminów literackich* daje następujące określenie terminu „narrator”: „skonstruowana przez autora fikcyjna osoba opowiadająca w dziele epickim, nadawca wypowiedzi, w której

rodzi się, kształtuje i rozwija świat przedstawiony utworu”¹². Zatem — jak widać — bohater i narrator należą do tego samego fikcyjnego planu wypowiedzi. Wyżej przytoczona strofa zawiera tego rodzaju plan. Romans Oniegina i Tattiany rozgrywa się więc w „ramie” tekstu, a narrator opowiada o nim czytelnikowi. Inaczej mówiąc, czytelnik dowiaduje się o tym już spoza „ramy” tekstu literackiego.

Przypomnijmy wiersz *Rozmowa*, w którym — jak pamiętamy — chodziło o wymianę rękopisu na towar. Poeta (autor) sprzedaje rękopis (towar), a czytelnik go kupuje; pośrednikiem między sprzedawcą i klientem jest księgarz. W poetyckim tekście *Rozmowa* świat istnieje poza „ramą” drugiego poetyckiego tekstu pt. *Eugeniusz Oniegina*.

Jak już stwierdzono, narrator i czytelnik są związani przyjaźnią, ale — dodajmy — nie jest to przyjaźń zwykła; jest ona swoistą więzią, łączącą świat przedstawiony ze światem rzeczywistym. Przykładem jej uzewnętrznienia się może być zwrot narratora do czytelnika *Eugeniusza Oniegina*: „przyjaciele «Ludmiły i Rusłana!»”. Zwrot ten świadczy o tym, że narrator, postać wprawdzie fikcyjna, posiada świadomość istnienia tych dwóch światów (przedstawionego i rzeczywistego). W pierwszym mieści się on sam, w drugim natomiast jego czytelnik-przyjaciel. Innymi słowy, narrator znajduje się w „ramie” tekstu, a czytelnik egzystuje poza nią. W tym miejscu tekstu utworu pojawia się autor, dokładniej mówiąc — człowiek, który pisze *Eugeniusza Oniegina*, a już napisał *Rusłana i Ludmiłę*. Zresztą on się wszędzie w tym utworze pojawia. W ten sam sposób narrator opowiada o zesłaniu z Petersburga jako o wydarzeniu w swoim życiu.

W 1823 r. Puszkina napisał do A. A. Delwiga: „piszę teraz nowy poemat, w którym rozgadałem się do nieprzyzwoitości” [X, 71]. Zastanowimy się teraz nad tym „gadaniem” Puszkina. Strofa LVI zawiera bardzo ciekawe, zresztą dość znane odautorskie określenie sposobu pisania tego romansu:

Всегда я рад заметить разность
 Между Онегиным и мной
 Чтобы насмешливый читатель
 Или какой-нибудь издатель
 Замысловатой клеветы,
 Сличая здесь мои черты,
 Не повторял потом безбожно,
 Что намарал я свой портрет,
 Как Байрон, гордости поэт,
 Как будто нам уж невозможно
 Писать поэмы о другом,
 Как только о себе самом [I, LVI, V, 33 - 34]

¹² Zob. hasło „narrator” w: M. Głowiński, T. Kostkiewiczowa, A. Okopień-Sławińska, J. Sławiński, *Słownik terminów literackich*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1976, s. 259.

Przykład ten dowodzi, iż narrator, świadomy istnienia w ramie tekstu również drugiej postaci, jaką jest bohater utworu, pragnie uzewnętrznić swoją niezależność. Kim jest więc narrator, a kim bohater? Którego z nich można identyfikować z poetą? Moim zdaniem, narrator jest portretem autora. Funkcjonuje on (podobnie jak autor) w dwóch światach, tj. wewnątrz tekstu i poza tekstem. Oniegin natomiast — wyłącznie w tekście.

Trzeba zwrócić uwagę na miejsce, gdzie pojawia się podmiot „my”, czyli korzystając z przekładu-interpretacji A. Ważyka „Jakby każdemu dziś poecie/Przypadł w udziale taki los”¹³. Jako narrator, postać w ramie tekstu, musi on odróżnić siebie od bohatera, również postaci w ramie tekstu. Zatem Oniegin nie może być portretem samego narratora-autora, tym bardziej że pojawia się tutaj portret inny niż bohatera, mianowicie portret poety. Pyta się tu o to, kim jest poeta? Co pisze? Jak pisze? Trzeba przypomnieć ostatnie dwa wersy z poprzedniego cytatu; przytoczę je raz jeszcze w polskim przekładzie. Nie jest on takim poetą, który pisać „nic o innej już osobie/Nie może, tylko wciąż o sobie”¹⁴. Puszkina żyje w dwóch światach: jako narrator w ramie tekstu a jako poeta zaś poza tekstem. Wprawdzie w *Onieginie* bardzo trudno odróżnić te dwa światy, zwłaszcza przy tradycyjnej analizie tekstu, to jednak przyjmując strukturalny punkt widzenia na dzieło możemy wskazać na sposób ich funkcjonowania. W romansie wierszem możemy wyraźnie usłyszeć taki głos, który słyszymy w poezji lirycznej Puszkina, a mianowicie pytanie zadane przez poetę poecie „jakim powinien być poeta?”¹⁵. Układ strukturalny *Eugeniusza Oniegina* umożliwia nam przedstawienie dwóch obrazów — obrazu bohatera i obrazu poety.

Obraz bohatera był już analizowany przez badaczy wielu pokoleń: powszechnie bohatera tego nazywano „zbędnym człowiekiem”.

A jak wygląda obraz poety? Aby odpowiedzieć na to pytanie, zacytujmy fragment z LV strofy *Oniegina*:

В глуши звучнее голос лирный,
Живее творческие сны. [I, VL, V, 33]

Na uwagę zasługuje fakt, że w niżej wymienionym wierszu *Rozmowa* również znajdujemy opis życia poety.

Теперь в глуши
Безмолвно жизнь моя несется: [II, 194]

Jak widać, występują tu pewne wskazówki, mogące bliżej scharakteryzować

¹³ A. Puszkina, *Eugeniusz Oniegin*, przełożył A. Ważyk, BN II 35, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1970, s. 37.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ J. M. Łotman, *Aleksandr Siergiejewicz Puszkina. Biografija pisatiela. Posobije dla uczaszczichsia*, Leningrad 1981, s. 64.

poetę. W obu przykładach narrator i poeta — zarówno w *Onieginie*, jak i w *Rozmowie* — wykazują wspólne cechy: obaj mieszkają na prowincji. Poza tym znajdujemy w tekstach podobną zasadę pisania poezji, zadeklarowaną przez obydwu poetów, a mianowicie; nie piszą oni o konkretnej osobie i nie adresują do nikogo swoich utworów. Oczywiście jest to tylko deklaracja w momencie, gdy Puszkina dopisywał pierwszy rozdział romansu wierszem. Widzimy to w LVII strofie:

Замечу кстати: все поэты —
Любви мечтательной друзья. [I, LVII, V, 34]

Poeta w *Rozmowie* też trzyma się takiej zasady.

Зачем поэту
Тревожить сердца тяжкий сон?
Бесплодно память мучит он.
И что ж? какое дело свету?
Я всем чужой. [II, 195]

Możemy zauważyć spokojne życie poety, odizolowane od szumu stolicy. Puszkina stworzył również w tym utworze mit o życiu poety — Puszkina. Autor konkretnego utworu *Eugeniusz Oniegin* jest przedstawiony jako ogólne pojęcie „poety”.

J. Tynianow, porównując utwór Puszkina z *Tristramem Shandy* Sterne'a, napisał:

Fragmenty powieści, na ogół dowolnie wyodrębnione z tekstu, sprawiają wrażenie zgodnych z realną rzeczywistością. Fragmenty te nie ilustrują ciągu fabularnego, lecz z racji swego podobieństwa do mowy potocznej — umożliwiają wyodrębnienie w nich rzeczy ważnych od nieistotnych. Natomiast fragmenty wierszy odbierane są jako wypowiedzenia poetyckie; ich specyfika określona została właśnie przez mowę poetycką. Tu rzeczywistość miesza się z fantazją tworząc jednorodną całość: dynamika Sterne'a w *Tristramie Shandy* wydawała się dygresją, a w *Eugeniuszu Onieginie*, w którym dygresje są zrównane z „akcją” poprzez sam wiersz, ta dynamika nie działa¹⁶.

Jest to bardzo słuszna uwaga, ponieważ *Oniegin* to w pewnym sensie utwór o życiu poety, napisany przez tego właśnie poetę.

Interesujący epizod o „chandrze” Oniegina znajduje się w XLIII strofie:

Отступник бурных наслаждений,
Онегин дома заперся,
Зевая, что перо взялся,
Хотел писать — но труд упорный
Ему был тощен; ничего
Не вышло из пера его. [I, XLIII, V, 27]

¹⁶ J. N. Tynianow, *O kompozycji romana „Jewgienij Oniegin”*. W: J. N. Tynianow, *Poetika. Istorija literatury*. Kino, Moskwa 1977, s. 76.

Natomiast autor Puszkina napisał całość romansu właśnie wierszem, także o niepowodzeniu Oniegina w dziedzinie literatury. Tu właśnie ujawnia się ogromna różnica między poetą a jego bohaterem.

O sprzedaży rękopisu tego utworu jest mowa w *Rozmowie*; wynika z niej, że cały proces powstawania utworu (życie poety, plan napisania nowego tekstu, jego ukończenie, sprzedaż, kupno) został zawarty w pierwszym wydaniu początkowego rozdziału *Eugeniusza Oniegina*.

Jak wykazano, analiza pierwszej części *Eugeniusza Oniegina* („Przedmowa”, *Rozmowa* i pierwszy rozdział) pozwala ukazać funkcję narratora w całości utworu.

КОИЧИ КУЯМА

ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ФУНКЦИИ РАССКАЗЧИКА В РОМАНЕ В СТИХАХ
ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН

Резюме

Автор исследовал функцию рассказчика в романе *Евгений Онегин* на основе анализа его первой главы. Глава первая, впервые изданная отдельным томом, содержала не только „Предисловие”, но и стихотворение *Разговор книгопродавца с поэтом*. Автору статьи кажется, что можно принять эти стихи как более существенное предисловие *Евгения Онегина*. В этом томе показаны все процессы, связанные с появлением романа, т.е. возникновение замысла произведения, реализация его и продажа.

Особенность рассказчика в *Евгении Онегине* заключается в том, что он „забалтывает” как Пушкин, который находится вне рамы текста (напр. называет своих читателей „друзьями Людмилы и Руслана”). В отличие от Пушкина, рассказчик находится в раме текста (см. „Онегин, добрый мой приятель”). Как понять эту особенность? Автор обратил внимание на черты, связывающие рассказчика *Евгения Онегина* и поэта в *Разговоре книгопродавца с поэтом* (их мысли, жизнь). В лирических отступлениях рассказчик знакомит читателей с частью пушкинской биографии, с его жизнью, мыслями. Так автор создает у читателей миф поэта—Пушкина. Достигает того, заставляя рассказчика поступать как он сам.

AN INTERPRETATION ON THE FUNCTION OF NARRATOR IN
EUGENE ONEGIN, A NOVEL IN VERSE

by

КОИЧИ КУЯМА

Summary

The author studied the function of Narrator in *Eugene Onegin* depending on the analysis of its first chapter. The first edition of the first chapter, that was published in a book form, contained not only „Forward” but also a poem *Conversation of Bookseller with*

Poet. In our opinion it is possible to read this poem as a more essential forword to *Eugene Onegin*. In this book all the processes up to the appearance of a novel are developed — i.e. it is thought out, realized and sold.

We found one characteristic of Narrator in *Eugene Onegin* in a point that he “chatters” as Pushkin, who stands out of the text frame (e.g. he calls to his readers: „Friends of Lyudmila and Ruslan!”) although he stands in the text frame (vide. „Onegin, a good pal of mine”). How to understand this characteristic? We must pay attention to the commonness that can be found in the life and opinions of Narrator and in that of Poet from the poem *Conversation*. Readers get to know a part of Pushkin’s biography, life and opinions through the chatters. The author of the novel makes a certain myth about poet Pushkin among the readers in the way of making Narrator behave as himself.